

ГЛАС НАРОДА.

ЛИСТ ЗА НАРОДНЕ СТВАРИ, ПРИВРЕДУ, ПОУКУ И ЗАБАВУ.

Цена је листу:
 на годину 4 фр.
 на по године 2 „
 на три месеца 1 „
 за Србију годишње 5 „

Издаје сваке седмице
 на читавом табаку.

Претплатата, огласи и до-
 писи шаљу се уредниш-
 тву „Гл. Народа у Н. Сад.“

ЗА ОГЛАСЕ ПЛАЋА СЕ 5 НОВ. ОД СВАКЕ ВРСТЕ И 30 НОВЧ. ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ, ЦЕНЕ СУ ЗНАТНО НИЖЕ ЗА ОНЕ ОГЛАСЕ,
 КОЈИ ШТО ЧЕШЋЕ ИЛИ У ШТО ВЕЋЕМ ОБИМУ ИЗЛАЗЕ У ОВОМ ЛИСТУ.

КАКВИ СМО МИ ЉУДИ!

„Умре у њих дух витешки.
 Сви се плаше Карадага.“

Каћански.

Одавна се опазило да је у нашем сабору нешто труло, нешто чудно. Вера, поуздање у се, самосталност, све је то уздрмано, сломљено, убијено. Мутно, плашљиво стање, које годи само смугљивцима, притисло је сабор као црн натухтен облак што притисне време и људе. Пријатељства, искрености, ту већ неможеш тражити. Све то једно од другог преза и зазире. Све то зна неке тајне, неке страхоте, шта министар поручује, шта комесар каже, шта патријарх вели, шта синод прети. Десетина спаситеља роди се уједаред. Мене се држите, мене слушајте па се лебојте, ја сам разговарао с патријархом. Не, не, само ви овако радите, као што ја кажем. одговара други мени је то комесар рекао. Маните се ви свега тога, прекида реч трећи, ја баш од министра идем и овако ће бити као шта ја велим.

Патријарх, каже, комесар каже, министар каже!

А шта народ, шта сабор каже?!

Ништа. Он слуша што му други говоре! Је ли то српски сабор, је су ли то Срби на сабору?!

Неће министар ово, неће комесар оно, неће владика ово, неће синод оно. А сабор нема шта неће. Владика каже, ја нећу то што ви хоћете а сабор трчи брже боље: немојте се срдити само ваше високопреосвештенство, љубимо руку, ми ћемо, што ви хоћете.

Да дуже потраје сабор, ако још не би и дотле дошло, да кад би и прота један попретио, да ће из сабора изаћи, ако то и то не буде, да би сабор стао на врата: опростите пречешњејши, нека је на вашу, само немојте да се чује горе, да је овде нека немира било, да нас не растерају као бунције, а још кад би то учинио онај који с министром и комесаром заједно пуши, е онда...

Али одговара нам се. Та ако то и то не учинимо, узеће све натраг. А зар је то што нам дадоше тако, да га ма зашто могу узети натраг? онда нам то и не треба. Ако га данас ма зашто не узму, они ће узети сутра. Али ако ми будемо људи, даће они све опет натраг. И ово што нам дадоше, не дадоше нам за љубав облетању око министара, та мољакало се,

та облетао се то стотином година, него нам дадоше због нашег мушког, одважног и постојаног тражења и што нам закинуше, закинуше нам с тога, што видеше, да ми баш нисмо онаки људи, какви смо извигани, видеше, да и међу нама има кукавица и улизица.

Заиста чудне слике и прилике се даду видети на нашем сабору.

Владике нам долазе као оно размажено дете, коме не можеш уговети, коме није право што звона у селу звоне, коме није право што га кудов гледи, те не престано виче: нећу ово, нећу оно, а сабор је слаба мати, која се боји, да ће јој дете одмах умрети и од дреке свиснути, ако му се по вољи не учини.

Да не познајемо људе на сабору, нама би то нешто обично било, али овако нам је тако чудно, да се морамо запитати: какви смо ми људи?!

Је-су ли то они, који пре неколико година хтедоше владике све у манастир отерати?! А данас у својој рођеној кући испред њих беже.

Но што је најубитачније од тога, како се данас сабор влада, то је, да се убија воља свакоме, да за народ ради.

Скоро пуних тридесет година радити за народ, напустити тога ради кућу, жену и децу, и кад је зграда, којој си ти план скројио, на коју си слеме мећао и темељ јој ударао, па и малтер и креч вукао, само да би пре готова била, онда затворити врата пред тобом и недати ти унутра да видиш бар како изгледа, то је — употребићемо вишу ма за многе наше читаоце и неразумљивију реч — неморално, само да не речемо гадно.

Бадава је, нека се замазује како се хоће. Неки су издали војводу свога а остала га је војска оставила, изневерила.

И треба ли ићи напред?

Да је сабор прави народ, да није само заступник његов и то за време, ми би одговорили: не треба, али овако велимо: треба! Народ у целини својој никад не може хрђав бити.

Гарибалдију, који је пошао да ослободи Рим од калуђерске штабе, рани љуто војска краља талијан-

ског, који је из Гарибалдове руке добивао круне та-
лијанске, да их у једну слије и себи на главу мете;
али јунак преболе рану и ено данас у побеђеном
Риму народ у небо диже првога човека у Италији.

Неће дуго бити а још ће свесрднија, још ће буј-
нија и сиднија заорити се у народу српском песма:

Небој нам се сиви тићу
Ми смо с тобом!

С Р П С К И С А Б О Р.

Трећа саборска седница беше у петак 4 о. м. У тој седници предложио је одбор деветорице да се пошаље захвалница Цару на томе што је потврдио саборско устројство али и да се жакали, што је много што шта у њему изменуто, а то се неслаже са тим што се каже да народни српски сабор удешава сам своје ствари и да је требало измене саопштити сабору на тек онда важе, кад он на њих пристане иначе му други кроји капу. У захвалници изјављује се, да се сабор узда, да ће се све што је осакаћено поправити законитим путем. У самом одбору било их је, да се ви на што цару не жале, јер веле, кога ваља молити не ваља га срдити, али је речено, да оно што се захваљује, захваљује се цару а оно на што се жали, жали се на министре, који су цару казали да тако потврди. Сабор је усвоио захвалницу онаку, какву му је одбор поднео.

Одбор, што је изаслан, да просуди шта ваља овај сабор још да изради предложио је да се на сабору још и ово уради: Да се изабере сабору подпредседник. Да се изабере саборски одбор. Да се изабере школски референт за горњо карловачку и пакрачку дијецезу. Да се донесе привремена уредба за епархијске власти, после привремена уредба за плату свештенства, даље привремена уредба за школе у крајини. Да се отвори богословија. Да се претресу молбе, које су на прошли сабор дошле а нису свршене. Сабор је на ово пристао и да се све ово уреди изабрао је три одбора, који су до недеље радили. У понедељак је била конференција ради избора саборског одбора.

Саборска се конференција сложи у томе да се покуша, да се види ко ће бити изабран у одбор. Давали су се гласови на листићима и кад се све написало пронашло се да је будимски владика добио 47 гласова, владика Војновић, као заменик му, 37, прота Панић 23, прота Стефановић 15, парох Јеврић 15, парох Јовановић 14, прота Беговић 12, прота Бранковић 11 и т. д. Од световни добио је Брановачки 49, Суботић 45 Јован Живковић 39, Милетић 37, Ал. Николић 34, Касапиновић 29, Максимовић 7 и т. д. а за заменике: Деспинић 21, Касапиновић 18, Павловић 17, Дим. Крестић 15, Стојић 13, Полит 13, Јов. Павловић 8, Максимовић 6 и т. д. Кад се ово свршило и кад је требало седницу отворити дође глас да је патријарху позлило, те да по томе не може бити седнице.

После подне је била конференција да се покуша, да ли би се дали сложити гласови, де су се расули били, нарочито код избора два свештеничка одбор-

ника, јер ни један не имаде већине: У ту конференцију позване су и владике и дођоше Анђелић Живковић и Војновић, Владика Живковић изјави поруку владике Стојковића, да ће се он само онда примити избора, кад види који световни чланови изабрани буду, те заиште, да се најпре бирају световни чланови, Брановачки потврди ту поруку а некама је на само рекао да Стојковић неће да буде у одбору, ако у њему буде Милетић и Суботић. Касапиновић рече на то да владике иду за тим да изиграју ту установу, јер ако се они неће примити, онда се не може одбор склопити по Живковић примети, да он говори само за владике Стојковића а не за себе ни за друге.

Међутим се дознало да су из Пеште у Карловце грмили телеграми и да је комесар стао за тим да никако Милетић и Суботић не буду изабрани, те је на патријарха навалио, да буде болестан и на владике, да се непримају ако сабор хоће Милетића и Суботића.

Чланови конференције беху горњом поруком пренеражени, и председник распусти конференцију.

У уторак беше четврта седница. Милетић изјави у конференцији тога дана да он захваљује на поверењу, које му је поклоњено тиме, што је јуче при покушају за избор изабран за члана саборском одбору, и дода да је он држао да му је најсветија дужност да кад је тако рећи машина око које се он толико трудио већ готова, да управља с њоме и у радњи, но да он одступа за то да се не каже, да је он крив ако се све поруши, јер се претило и то да ће се устројство одмах укинути, да ће цар што је дао одмах натраг узети, и да не доводи сабор у искушење и процеп, дакле не за то што се за себе боји више силе нити за љубав владици Стојковићу.

У том патријарх дође у сабор. Оздравио је. Кад се седница отвори буде изабран за подпредседника саборског Брановачки. У одбор саборски буду изабрани владика Стојковић, заменик му владика Војновић, даље прота Бранковић парох Јовановић Брановачки. Ал. Николић, Суботић Јов. Живковић. Милетић, Но Милетић и у сабору захвали на избору и на његово место буде изабран Касапиновић за заменика бише изабрани прота Стефановић. Деспинић, Максимовићи др. Стефановић.

У поменутој седници пријављена је молба бирача горњокарловачких у којој моле, да се посланику Беговићу одузме право да буде посланик. Ова се молба одбије, јер је неумесна.

Посланик Лука Петровић је предлагао, да се распису стечајеви за професоре на преарандији у

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

горњем Карловцу и за стипендисте. Овај је предлог упућен школском одбору као журан да исти још ове ме сабору извештај свој поднесе.

Избор Јустина Кушевића уништава се и кривци се осуђују да плате трошкове.

Молба народног позоришта, да му се изда већ једном сабором одређена помоћ од 3000 ф. годишњи и да му се и на даље издаје, упућена је одбору за молбе као журна, да се још овога сабора у претрес узме.

Осим онога што је саборски одбор одредио да се ради и комесар је у писму своме, које је писао патријарху 26 о. м. предложио, да сабор овога састанка свога још и ово претресе: 1 коначно уређење епархија и митрополитско првеног савета; 2, уређење о наплати парохијског свештенства, 3, о томе да се, подигне крбавски протопопијат, 4, да се уреди владичанске плате у цифри, 5., да се уреди управа са манастирским добрима и наплата калуђера. 6., да се начини уредба како да се издаје припомоћ из јерархијског фонда, 7. погодба о деоби пештанских школских фондова између Срба и Романа 8. грађење владичанског дома у Новоме Саду.

Уједно јавља комесар, да ће он сабору доставити мишљење владика (синода) о тачци 1, 2, и 3, уколико ови готови буду док сабор траје, а после да ће се то имати одбору достављати. Напоследку јавља и то да су стигла ова решења: 1. Решење на молбу сабора лањског о утеривању парохијала; 2, решење на молбу о утеривању саборских трошкова; 3. решење на молбу

о припомоћи за војничку крајину 4. решење о иншталацији владика 5. Потврђење два школска референта а непопврђење трећег, 6. одлука о потраживању подељених школских фондова и државе 7. извештај о томе да су се упразнила нека места у делегацији, која има извести деобу са Романима. Ово под тачком 6 и 7 иште комесар да овај сабор сврши.

Пета седница беше у четвртак. У седници што у среду беше претресан је предлог за привремену уредбу епархијске управе. У четвртак је то продужено и свршено је до по дне, а после подне претресане су молбе. У четвртак опет беше параде. Кр. комесар дође у сабор у гали. Патријарх и владике изађоше пред њега. Док је читано решење да се правила о избору митрополита непотврђују, дотле је банда свирала а почасна компанија пет плотона дала. Правила о избору непотврђују се за то, што у њима нема спомена да краљ има право наименовати администратора, кад се патријаршија упразни, што нема спомена о томе, да мора бити комесар при избору митрополита и да он јавља ко је изабран и да буде при иншталацији, што се вели у правилима тим иде за тим да се могу бирати епископи, који не стоје под патријаршијом српском, што се захтева да се патријархова столица најдаље за три месеца попуни, што се неспомине у њима, да краљ има право не потврдити онога кога сабор предложи и да се мора на ново други бирати. Од среде држе се седнице саборске и пре и после по дне да би што пре готиви били.

ИЗ ПРИРОДЕ.

Незна сваки да је на појасу де је среда земље највећа топлота и што се већма крајевима иде да та топлота све мања бива док се несањи тако, да постане зима, али ако многи то и зна, незна каква тек може да буде зима што се иде даље крају земље, који се зове пол и има га два јужни и северне, и то нарочито кад се север. полу пође, за то ћемо приповедити овде шта о зими на северноме крају казује путник Пајер, који се лане са тога краја вратио. Пајер, је послат био од аустријске владе да са доста великим друштвом иде да пронађе били се могло прећи преко севернога пола, те да се туда отвори пут око света. Он је отишао; напатио се сваке патње, лађу на којој је пошао у леду је морао оставити, неки му из друштва помрли, неки презебли и болују и данас. Пајер је са заосталим морао се вратити, а није нашао пута за прелаз преко пола, као што га досада од толико векова забадава тражаху. Пајер описује каква је била зима 14. марта 1874, кад је он ишао да прегледа земљу у леденоме мору, коју је нашао, на којој дотле жив човек није био, и коју је он у славу свога цара назвао земља Франца Јосифа. Тај дан, вели он беше најжешћа зима у томе крају, јер се термо-

метар*) у коме беше винског спиритуса (вајнгајста) спустиона 40 степени и по испод нуле. Кад је код четвртог степена тако ладно да се мрзне, шта наопако мора бити код 40 тог степена.

У расвитак изашао је Пајер са једним Тироцем, да прогледати околину и да је наслика. Какво је сунце било кад се рађало, то је дивота, која се негде осим у тој леденој земљи видити то није једно сунце, него ти се чини да их толико има и светли тако јако, као што зима стеже. Клећи је морао Пајер и другови му на су му тако рум (најјаче пиће) у уста сипали. јер да је наслонио уста од суда, у ком је рум стајао и који је био од метала, то би тако опа-

*) термометар је справа, којом се топлота мери. У стаклену цев, из које се ваздух истера, мете се или живе или винска спиритуса, овог последњег ди су велике зиме, јер се не може да смрзне, па се по стаклету побележи 80 или сто резотина горе једнако далеко једну од друге, онда се забележи нула и опет резотине испод нуле. Кад жива стоји на нули, онда се каже да нема ни топлоте ни зиме. Кад се попне до прве резотине горе онда се каже да је један град топлоте, а кад се спусти до прве резотине доле онда је један град зиме. Код четвртог се града доле мрзне. Жива се растеже на топлоти а грчи на зими и по томе се справа удесила.

сно било, као кад би метуо их на усијано гвозђе. И сам рун изгубио је на зими сву снагу, био је блутов и густ као катран. Пушити цигару или лулу кратку тога нема, јер за неколико тренутака а ти држиш блицу леда у зуби. Неки су заборавили, па су медаљоне кутијце од злата, сребра месинга и. т. д. у којима има какав спомен мио или каква врачарија, носили до голих прсију, те су се тако испекли, као да су усијано гвозђе на прсима имали. Зима та убије у човеку тако вољу, да немари ни зашто. Човек не може ни да брзо мисли, неможе да се држи на ногама, заплеће језиком и долази као на сву меру пијан. Дуго стојати на зими или још јачу зиму доживити то би многоме гроб био, као онеме, који преније од ракије, али ипак казује Пајер, да је било путника у томе леденоме крају, који спомињу да су они предурали зиму од 47 степени. Од те страшне зиме губи човек јако влагу тиме што се испарава, па добива страшну жеђ. Снега можеш узети, ако хоћеш да те врат, језик и грло заболе. А и све кад би га јео, никад га не можеш доста се најести, да ти жеђ угаси тако те ова мори. А нуз то тако ти долази снег на зими

од 30—40 гради као истопљено гвозђе. Густа као тесто магла дизала се за људма кад по снегу пођу, тако је пара из њих избијала. Пара та за час је следила се, па си могао чути. Како као оно, што код нас зовемо цигани, на земљу пада. Од магле, начини се мрак око њих и не може, да се кроз маглу види. Сваки гласак страшно далеко допире. На стотине корачаја чује се обичан разговор. Месо се могло цепати као дрво, живу си могао место кугле у пушку метути.

Мирис и кус сасвим ослаби. Снага телесна такође. Очи се нехотице затварају и хоће да се трепавица једна за другу смрзне ако се не треду. Чим се стане онда табани неосећају ништа. За чудо да брада не смрзне се, а то је с тога што се дах из уста одмах у снег претвори и пада доле, тамо може човек видети како постаје снег, јер му се прави испод носа. И опет је поред свега тога сада 17. о. м. кренуло се енглеско једно друштво на северни пол на две лађе и требом, која им рану носи и понело је голубове, који су изучени да писма носе, те ће са пута, кад пешке пођу, јављати лађи шта се десило, или ако се лађе раставе, јављаће се једна другој.

Б Е Л Е Ш К Е.

РАДЉА МЕСЕЦА ЈУНА. (ПО „СЕОСКОМ ГОСПОДАРУ.“)

У кући и дворишту: Очисти и проветри стаје. Амбарове отварај, да промаја иде кроз њих те да плесањ осуши или влагу. Старо жито, ако га још ко има? ваља преврћати. Последње је време, да се усев осигура од туче. Ми од наше стране препочујујемо друштво тршћанско (Assicurazione-Generali in Triest) које је досад најпоштеније се показало.

У Штали: Ако не може марва на пољу стајати, штале изветравај често и чисти и пери даске испод марве. При ветрењу пази да промаја не удара на марвинче. Отвори или врата или прозоре да се запара не прави, најбоље је де је прозор спрам врата а марва се може даље наместити да се и прозор и врата отворе. Коње и говеда често, али пажљиво поливај и купај. Овчијој је стрижи месеца јуна крај. Кад су велике врућине не терај крмад на пашу него их држи код куће у ладу и поливај.

У подруму. Пази на вино, допуњавај бурад, да су увек пуна. Прозоре од подрума затварај и сасвим их запуши сламом или чим другим да врућина у подрум не улази.

У врту: Плеви коров, оканај и заливај леје. Хоћеш крупна боба да добијеш, то му у цвету посеци врхове, за семе узимај најдоње махунице. Ако први наваљују на боб или друго зеље посипи леју јечменом или ланеном плевом. По плеви неће моћи пузити, јер ће их ова бости.

У воћњаку. Завоје на ценовима распустити или сасвим одреши. Од Видова дна ваља почети питомити

дивјаке очењем или иначе и тај посао наставити до краја јула.

За тај посао узимају се спаваћиве пупе, те се питоме (облагорођују) дивљаке са источне или западне стране. Но навластито брескве, трешње, вишње, кајсије (мандалице) и шљиве дуранције. Младице од калама привезују се за колац. Пресађене воћке, кад год је суша, ваља увек заливати.

У винограду: У цвету недирај у виноград. Кад виноград прецвета онда се исецају јалове младице, привезују се плодне младице и сарезују врхови 3 до 4 листа над највишим гроздом. Ако се бојиш плесања посипај гроздове сумпоровим цветом.

На њиви и ливади: Још је времена да се сеје проја Сеј рану пљосначу репу. Преоравај поље, угари за репицу. Извози ђубре на њиву. При крају месеца почиње жетва зимског јечма и ране ражи. На стрњици јечменој сеј ељду помешану са кукурузом и пројом и коси у зелен за марву. Детелину коси док цвета да буде добра за пићу и суши је паметно да јој неопадне перје. Ако хоћеш да косиш и отаву на ливади то је први пут мораш до видови дне повосити.

У пчелњаку: Време је ројењу пчела. Пази на ројеве, да ти неоддете. Брини се пчелама за свеж бистар ладан напитац. Касним ројевима треба у кошњицу празно саће из других кошњица згодно подметути.

Кад и како ваља одбијати теоце од сисе: Довољно је да теле сиса 8 недеља непрестано, но онда га не ваља у један мах одбити од сисе, као што се са децом ради него мало по мало. Треба му сваких

6 или 7 дана узимати по једну сису, тако да му остану три, па две, па једна па тек онда ни једна. Тим се теле одбије од прве сисе, треба му одмах под нос мећати лепе траве или мекана сена и нудити га што чешће тиме и водом. Но може се већ шесте недеље подметати му траву или сено, да се тиме игра и мало по мало почне јести. Кад се мало по мало научи јести онда се може и од последње сисе одбити, онда ће лако заборавити на млеко, неће се испустити ни закрљавити као што то обично бива. За неко време кад се одбије нетреба никако да види матер. Да теоци напредују и весело расту, треба их прво лето само сувом раном ранити. Најбоље је да им се даје доста добра, стара сена. Даји им испочетка на дан по сајтлив прекупљеног јечма, доцније по читаву олбу, усто кад што да мало соли лижу. Нуз све то је најглавније, да их чисто држиш, јер чистоћа то је по живота.

(Кошња с машинама) Ц. кр. земљоделско друштво у Вечу, наредило је да се у више округа у земљи покуша косити с машином трава и рана, да би показало каква је корист отуда и дало вољу простом свету на таке машине.

Лек за дечију болест дифтеритис. Ових година много су мрела деца од вратобоље, коју доктори зову дифтеритис. Одавна је доказано, да се та боља добије од неких биљки, које се растворе и по ваздуху тако ситне лете, да се не дају друкчије видети док се не узме стакло, које увеличава. Биљке су те отров. Сада се пронашло да се даје тај отров стаманити са неком медицином, која се зове салицилсајре (Salicylsäure). Узме се 0,1 (једна десетина) до 0,5 (по) грама те медечине и раствори се у 150 грами течности која раствара, те се сваког сахата даје детету пуна кашика, да је полагано прогута. Које тим што се течност та тре о грло и чисти оно место где се наватао онај отров, које што се помеша медицина

са крвљу те и ову чисти, руши се боља и болесник избацује наскоро велике беле бале. Чим нестане отрова на грлу престаје грозница и за 12 сахата почиње болесник здравити. С тога препоручујемо лекарима да са тим новим леком лече, једно што је показао се досад лековит, а друго да се дужим покушајима потврди што се досада искусило. Родитељи пак, кад им децу забеле врат нека не држе да су то крајници, него нека одмах лекара траже и нека га сами опомену на дифтеритис и на овај лек.

Злато, сребро и дрво. Једна фунта кованог али не урађеног злата кошта 3000 талира, а једна фунта гвожђа једва 3 фенига, али кад се од гвожђа направи најфиније пераје у сатовима женевским, онда кошта једна фунта гвожђа у тој форми 5000 талира. Дакле толико, колико и злато, ма се како израдио неможе коштати. Како се незнатно чини палидрвце. Но шта мислите, шта се добије за фат дрва, кад се машине направе? Добије се 1152 фор. или 768 талира. Од фата дрва начини се 14. милиона 400,000 дрвцади. Дрвцадта праве се у чешким шумама у Голденкрону код Крумада и у Шитенхофну.

Како стоје школе у Немачкој? У основним школама има 6 милиона ђака. Учитеља до 100 хиљада, 60.000 школа, 330 гимназија, 214 прогимназија, 483 реалних школа, 20 универзитета и т. д. Свега дакле ђака има 6 милиона 2 стотине и 30 хиљада. То је подмладак немачки, то су будући министри, посланици, учењаци, грађани, лопови, убијце и т. д. О славном једном учитељу Валентину Троцендорфу, управитељу велике школе у Голдбергу, који је умро 1556 г. преповеда се, да кад је јутром долазио у школу да је поздрављао ђаке овако: „Добро јутро не само вама племићима, вама конзулима, сенаторима, царским, краљевским, кнежевским саветницима, трговцима, занатлијама и вештацима, него и вама вешацима, вама протувама и зликовцима“.

ДОПИСИ „ГЛАСУ НАРОДА.“

Из жабаљског солгабировата 20. маја. Овуда се догађају чуда каквих не беше од кад је овога краја. Нећу вама писати од чудима што се из политике чине, јер то су већ покори, а вас се политика не тиче, него друга куга нас мори, паљевина, тлачења општинског иметка, убијања, варања, отимања, а понавине крађа. Шта је сада Феудварац према нашим селима. Какве су сада картаре и врачари Феудварски према нама? Шегрти. У Госпођинци у Жабљу у Чуругу у Надаљу Ђурђеву свуда се то врача кад што нестане и све те врачаре као да су у дослуку једна с другом. У Ђурђеву је за једну ноћ нестало пет крава. Ђурђевачког једног господина из варошке, куће видеше, да се прати ових дана са таким једним врачом. У Жабљу сваки час убијства. Није човеку ни живот ни иметак сигуран. Што речеш ово је данас моје, немој у томе рачунати читав дан особито не дан и ноћ, од 24 сахата, као што се то узима, јер што омрине не осване, а ако си јутрос од Бога жив и здрав устао ниси сигуран да ћеш од људи жив и здрав до вече лећи.

У Госпођинци сада баш, тако рећи између лебова, када људи и последње јаје продају да леба купе бирташи преврћу неке

старе парашене рачуне који су још кад је био кнез Новак Локић општинском суду предати, те овај искао да се бирташи куну на оно што траже, јер они су ваљда трезни били, а не пијанице, којима можеш писати кредом каквом хоћеш те је тако запало са судом, јер кнез масном измрченом протоколу, од којих је у једном било и то да олба пива кошта 27 н. и још грђег чуда није хтео веровати. Но што бирташи преврћу рачуне, њихови су, али што поглаварство своје људе не заклања него кад дође адвокат они призивају људе, адвокат им прети, да ако за три дана не плате, да ће ексекуцију добити и грдне трошкове платити, ту се нашли чивути, ил су дошли ил су из места, који иду за адвокати, као врапе за војском кад ће битка да будне те дају новце на нову зуб и то како су људи у невољи и заплашени пошто они хоће, јамачно мање него што им је казао онај, који им је дао новце. Но кад дође један, који рачуне куд шта иде, и каза адвокату, да његова тужба мора прећи најпре преко суда општинскога, и да за суд примирителан неплаћа се ни штемпла камо ли други трошак, а да он то и отуда зна што је, кад га се тичало, одбио адвоката, који је од 30 парница искао 180 ф. трошка те овај ма да се даље тужио

ни новчића није добио. Па и кад се ексекција води у граници нема се ни зашто више платити него проценитељу његових 50 н. Адвокат је онда спустио се, и попустио да се на лето с људма измирује. Но дотле је већ многи упао у зло од адвоката прећње и чивутског грамзења, те Бог зна хоће ли му од мале летине заостати што од онога, што треба чивутима да даде. Да нас сваки јаво не вара, да нас не убијају, не пале не краду нас, то би требао наш г. солгабиров да пази а не да од тога што људи излојеђени на не правду прекораче ред прави буну и шиље их гомилама у затворе. Та политика у главама наших главара дође главе нама свима. Цаба и сабора и посланика, само да нам је кућа мирна. Та докле куће и општине пропадају, држава не може напредовати. Ми плаћамо доста и кад треба и више ћемо платити, али хоћемо да су нам главе сигурне, хоћемо да нам је имање обезбеђено, хоћемо да нас они, које плаћамо од зла бране а не да нас у зло увлаче. Та ми сву господу плаћамо, ако и не вуку из општинске касе плату, наш новац мало даљим путем долази у њихове руке. Но ово би могао узети когод што зла воле да је политизирање за то за сад престајемо. Дао Бог да вам идући пут не јавим да је у срезу слављеног солгабирова жабаљског нестало десет крава да је погорело двајест кућа да је убијено — јер ако мање буде, неће чудо бити. О томе палењу, о томе убијању о тој крађи требало би запитати првом приликом на сабору у Пешти г. министре.

Из Срема. 26. маја. Неће бити излишно, да и у вашем листу саопштите окружницу и поздрав новог поджупана Будисављевића, да се у своје време на њих човек позвати може, за то вам их достављам. Окружница гласи:

ПОГЛАВАРСТВУ ПОЛИТИЧКЕ ОБШИНЕ И Т. Д!

При наступу полит. управе, коју у повереној ми поджупанији данас примам, жива ми је потреба, поздравити обштинско поглаварство, као и све разреде тамошњег пучанства, приложеним поздравом, који ће се сгодним начином свестрано имати прогласити.

Скорих ћу дана моћи саопштити путну основу, по којој кањим пропутовати и упознати подручни управни котар и том

ћу се сгодом састати у сједишту сваке пол. обшине и с ње, ним заступством.

Засад ми је само на прама обштинскоме чиновништву изјавити, на првом кораку јасно и одлучно, како нам је свима на дужности, с будним и ревним обављањем званичних послова, поскорити благодати добре ваљане управе.

Ја ћу свом снагом и од свег срца у том предначити, ад очекујем те захтевам искрену издашну припомоћ господе обштин. чиновника, и спреман сам свагда наградити поштен мар и рад; једнако сам готов закрити одрешито путе буд нехају буд неваљалу раду — ма чијем.

Вршимо дакле сваки своју дужност, савестно и потпуно, да поључимо ону узвишену цјел, за којом сваки прави чиновник ил државни ил обштински, и по закону и по самотегу, племенито срце прегнути може.

Будисављевић,
поджупан.

ПОЗДРАВ СТАНОВНИШТВУ.

Преузвишени Г. Бан кр. хрват. слав. и Далмациј благоизводно је повјерити ми управу новоустројене румске поджупаније.

Примајући управу према одпису високе кр. хрв. далм. велике владе од 11/23. о. м. бр. 1213. с данашњим даном у своје руке, прво ми је поздравити овим свесрдиче све разреде, све слојеве честитог становништва у обсегу поджупаније.

Светли Бан означао је јасно задаћу нове управе, она је велика. Ја доносим живу жељу и одлучну вољу, да задаћи тој, што ми снага носи — удовољим.

Закон је пут, кога ће се област поджупанска свагда строго држати; ступајући тим путем, бити ће јој напредак у свакој струци јавнога живота, озбиљна једина брига.

Али да се напредује, треба слоге, треба воље међу становништвом, треба поуздана према области.

Дао Бог, да се искрена слога свагђе тврдо укорени, да се једна воља свагђе бујно разгранана, а на обћу корист и на дјелу дољњему Срему, тој красној кити у вјенцу нових управних котара љубљене наше домовине.

Будисављевић
поджупан.

Т Р Г О В И Н А.

Цена је у Араду шеници по центи 3 ф. 85

Јечам и зоб слабо се тражи. Јечам се плаћа 2 ф. 25 по 75 фун. Ражи 2 ф. 75 н. по 80 фун.

Кукуруза цолента 2 ф. 65. Шпиритус 4 н.

Из Чрвенке јављају, да је зимњи усев једно на друго добар рана жита да су густа и велика а позна да су мала и кржљава.

Цена је тамо. Шеници 4 ф. 60. Зоб 3. 50, кукуруз 2 ф. 70, јечам 2 ф. 85 све на бечку центу.

У великом Ст. Миклошу и околини пала је пре неколико дана лепа киша и надају се доброј жетви.

Цена је: Шеници од 84—85 фун 4—4 ф. 20 н. Зоби 1 ф. 80 н. Кукурузу 2 ф. 10 н. све на дољно аустри меров.

Земљеделци баштовани воћари, виноградари сви могу бити задовољни са изгледом. Влат у жита је велик и пун, јечам зоб. кукуруз никад боље, грожђе тако се начичкало да се непапти боље, воће такође, јер је време за цветања било тако да га бољег не можеш желити, но који се разуму у томе проричу, да ће овога лета бити много буре, и да ће лето у опште кишовито бити. И збиља већ је на више места било туче и пролома од облака. Зато и овде понављамо осигуравајте усеве што пре!

Извештају од прошле недеље имамо да додамо да је 15. о. м. падала киша у Сегедину Баји Сомбору. Ст. Бечеју, Сивцу Мохачу, Темешвару. Панчеву Првенки Вел. Бечереку а 16. у Новоме Саду, Мохачу Лугошу, Деви, Суботици, Кули. Из овог последњег места јављају, да је киша довољно земљу напојила. Кукурузи су вели се тамо већ окопани било до 15 о. м. али беше неких, који их тек тада сејаше. И у Беодри је падала 15. о. м. киша али слабо. С тога је кукурузња копча тешка. Из Сегедина се тује, да је шеница доста мала и ненадају се доброј жетви, јер веле, кржљаво стабло не може велик влат имати. Из Печуја стижу гласови да је од кише што је у Барањи и околним жупанијама падала рана се сва опоравила, те да се надати доброј жетви.

У потијеју хвале се да је осим репице добар изглед за жетву.

Стрижа је одпочела вуна је бела. Продаје се по 70. фор. а. вр. пента.

Тиса и Францов канал долазе. Ове недеље почиње се косити репица банатска око Арада. За 150 фун. плаћано је унапред 9 ф. 50—75 н.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

У Панчеву желе само да тако све остане као што је сад. Стање усева чини те цена пада.

Шеница најчистија 5. 60—7 20. Јечам 3·40—60. Зоб 3·60—80. Кукуруз здрав 5 ф.

У Пешти је прошле недеље стајала цена овако:

Шеница на термине 4·28—4·40.

Јечам 2·20—40 за 72 фун. бечке.

Кукуруз, пао у 5—10 н. 2 ф. 90—95 н. ц. ц. за термин дође и до 3 ф. 15.

Зоб 1 ф. 80—2 за 50 фун. бечк.

Трговци за дућане у земљи слабо купују, тек колико је најнужније, надају се бољем од тако званог вацког вапшара. Новац за издат еспап на веру врло се тешко даје покунити.

Брашно прво (нул) 12 ф. 20, средње нумеро 5 8 ф. 30 последње нум. 8½ 5 ф. бечки цента.

Вуна фабрички израђена 130—180 ф. цента.

Свињи 33½ н. нај скупљи а 28 н. најјефтинији.

Маст 45 ф. до 45—50 н. заједно с буретом дакле пада у цени Славина 38½—42 н.

Шљиве босанске 10—12 српске 9—10.

Кромпир стари 2—3 фор. беч. цента, нови 8 до 9 ф

Шпиритус 43¼ н.

Пасуљ бели 5 ф. 50— шећерац исто жути 4·30—50. Пасулица 6—6.25 н. Сочиво 5 ф. центу. Грашак 5—6.50 н. ц. ц. Проја 82 фун. 2 ф. 60—80.

Мувар 4 ф. — 4 ф. 50 ф. дољ. ау. меров.

Репица банатска 10 ф 50,

Восак од 80—102 ц.

Лепак столарски 20—28 ф. прни 15—16 фор.

Петролеј 10—11 ф.

Сирова кожа волуска и кравија 53—58 ф питлинг до 65 ф. цента. Телећа 118—125 б з главе с главом 100—105 ф. цента коњске пар, 6·50—9 ф. Овчија кожа немачке вуне лавска 7·60—5·20 пар. банатске 130—145 ф за 102 комад. Јагњеће банатске 70—78 ф. или тешке 90—108 ф за 102 ком.

ПОДЛИСТАК.

НЕПРИМА ГОСПОДИН . . .

(Слика из живота.)

— А то је чиновник, томе није равна наћи ни у доба кнеза Милоша у Србији, када, кад си нашао новац на путу па си га судудонео, висио си на вешала што си туђедирао, јер би онај, који је изгубио, кад је приметио, да му новаца нема, вратио се натраги узео их, те судије сваки дан по десет пута праше руке, да им се што за њих не залени, и ако око меда радише волеше да им се пре прст одсече него да га олижу.

Мораш мислити брате, ја му између четир ока дајем десет дуката само да деоба по мојој вољи испадне, а ту нетреба ништа више, него да каже нота-рошу, а овај поглаварима и ето за једну реч 10 дуката. Али бадава, као опарен ћипи ти он на мене и изгрди ме тако, да ни пас с маслом неби појео и да је пандур био код куће још ако ме и затворио неби.

Ја сам држао, да неће новце да прими, јер знам да има господе, која ће примити ствар, али новце неће никако и шта сам радио, знам да кад господу што велико молиш мораш им и велико што учинити, а знам и то да господа најволију Ђилимове наших жена, те ти ја кући на жени кажем, да узме Ђилим да оде господину солгабирову, но да некаже да је моја, него да каже да је другог човека, који се такође дели, па можда ће од жене узети, а ја ћу одмах за њом па ако баш никако неће дукате, питаћу га можда ће тети да му што за њих купим, или у банкама да му дадем. На банке нема толико сумње да су мит колико на дукате.

Жена оде. али трипут је брже дошла него што је отишла.

Изгурао је чак на сокак и ту је тако грдио, да се силан свет слегао. Бадава, то је господин, тај је-

дан баш неприма. Сад се бојим, да деоба још горе по мене неиспадне него што би испала, да нисам ништа дирао.

Тако је један сељан другоме говорио, који се не престано смешио.

— Видиш како си ти прави будак. Шта мислиш зашто су некад у граници официри контунски држали невенчане жене код себе, и нашто су биле форишице (војник који послужује официра) ожењенима. Да ови за њих примају. Ако дође до тужбе, шта буде? ништа друго него да официр мора отерати невенчану жену и узети другу, а форишицу не можеш уватити, јер најире се носи његовој кући па овај као своје носи официру. Ето дакле официр коме за једно јаје не мита него поклоне иде звезда доле, прима, а да не прима солгабиров у Мађарској.

— Па шта ти хоћеш с тиме да кажеш запита први.

— Хоћу то да кажем, да је општина моју деобу била наредила овако, а солгабиров друечије.

— Ја те још не разумем.

— Е ево ћу ти баш и уденути у иглу, кад ти није доста што ти конач и иглу дадох.

— Ти знаш у месту живи удовица. . . Њој одлази солгабиров, а говори се да ће јој узети кћер, ако не превари. Ја ти брате наслажем десетак банкнота пошироких и подугачких, па ти ајд госпоји. Ту зате-чем и госпоју нотарешеву нашу.

Е рекох истина је, не би наша горда нотарошевица тој удовици долазила, да ту солгабиров посла нема. Нотарошевица оде, и ја све приповедим госпођи удовици, а она ти брате већ зна боље законе него многи натарош, рече ми да треба да напишем парче тужбе на солгабирову и да одем до г. натароша, па да мирно снавам.

Кнез ми се понео био на душу. Ја одем натарошу. Он прими. За ту се господу бар и не гласа да неprimaју. Мало је, али шта ће, мали је и он господин.

Непрође недеља дана, а од солгабирова дође, да

се мора моја деоба на ново предузети, и по тој новој деоби, дође мени пет стотина више. Чим је пак солгабирову нова деоба стигла одмах је и потврђена. Ето, кажем и ја:

Не прима господин . . .

Л И С Т А К.

ШТА БИВА ПО СВЕТУ.

— Руске новине једне пишу, да се у Бечу иде за тим, да се подигне на ново хрватска краљевина, па да се освоји Босна и Херцеговина и придружи Хрватској. Говори се да Ерихерцог Албрехт путује тога ради цару рускоме у Југенхајм.

— У Цариграду ради се на томе, да се одсад и хришћани узимају у цареву војску,

— Краљ је наредио, да се судци и државни тужиоци у крајини у свему изједначе са онима у провинцијалу.

— Букурешки сабор отворен је 24 о. м.

— У хрватском сабору питао је Брилић бана, хоће ли он стати томе на пут, да се семинар за богослове из Босне не сели у Грац, као што то наређује влада мађарска, него да остане у Ђакову или да се пресели у Загреб. На истоме је сабору решено, да одсада и хрватска има рећи своју реч о црквеношколским пословима народа српског и да свако писмено о томе важи тек онда, кад га и бан подпише.

— У Цариграду удара се ових дана темељ првој протестанској цркви.

— За крајину рекао је на сабору Хрватском Живковић, да ће се јачачио при првом састанку сабора сасвим укинути.

— На питање Маканачево што неможе хрватска ништа да учини без повладе из Пеште одговорио је Живковић, да се Бан са министрима у Пешти договара баш у корист хрватку да избегне сваки сукоб. Маканачу то није доста, њему је жао да краљ хрватски без допуштења владе мађарске није кадар ништа учинити. На галерији страшно се допадају његове речи. Председник заповеди да се галерија десна због више чисти. Маканач протестира против тога, називајући поступац дивљачким. На галерији (галерија је то што од прилике полица, тамо иду они, који нису посланици) страшна вика и лупа. Вичу живо Маканач, ми нећемо на поље, живила слобода! Посланици ишту, да се прекине седница, но ипак све се утиша и Живковић одговори, да закон о ономе што се трукује, није проглашен за седам месеци с тога, што је требало дуго времена, да се препише да се преведе и т. д. Маканач није задовољан с одговором и понавља, да је то с тога што се хтело по старом преком закону судити листу Драви, који шибда данашњу владу хрватску.

— У Турин. Северину Романи су кнеза Милана свечано дочекали. Кнез Карол послао је депутацију, коју је предводио један генерал, да поздрави кнеза Милана. У Београду се спрема величанствен дочек при повратку.

РАЗЛИЧНОСТИ.

(Што је вредно знати са прошлога сабора) Само кад је сабор састао се први пут било је на окупу 345 чланова, и опет не сви, а после никад више толико. Кад су седневнице исплаћивале и станарина давала онда обично се сви нају. Каталог је дваред читан и оба пута нашло се да нема толико посланика на сабору колико треба да се може закључак доносити.

Франа Деак говорио је прошлога сабора (сабор је трајао 3 године) 27 пута. Но што је овај пропустио то је накрмно послание Адам Лазар. Он је 125 пута говорио. Ернест Шимон говорио је само 72 пута али тако дугачко и широко да

је изашло као и Лазарови 125 пута. Најдужи је његов говор трајао 3 сата и 28 минута а у сабору нико дуже и није говорио. 105 посланика нису ни уста отворила него само кад је требало рећи: јесте, није. Свега је сабор 5600 закључака донео. Године 1872 коштао је сабор 554.086 ф. год. 1073 1 милион 201. 651 ф. године 1874. 905 173 ф. а ове године 603.448 н. По томе коштао је сабор 3.264.358. Свака седница коштала је по томе 5818 ф. а сваки закон 21618 ф. Једна беседа једнога говорника коштала је по 3000 ф. Кад њих 105 ни уста не отворе и опет се саборисати даје, онда без њих може бити.

(Који су Црногорци добили орден од нашега цара.) Кад је Цар био у Котору и прегледао црногорску војску онда је дао војводи Петру Вукотићу велики крст, војводи Церовићу и сенатору Радонићу комтур крст Франц-Јосифовог ордена; Илији Пламенцу другу класу, секретару Петровићу трећу класу ордена гвоздене круне, Ради Пламенцу, Петровићу, Вукотићу и Сави Пламенцу командантима баталионским после троици млађих коменданта и барјактару златаи крст за заслуге а напоследку 14 гардистама сваком сребрни крст за заслуге.

(Угарски трговачки законик) изаћи ће скорим у овдашњој српској народној штампарији. Преводи га с мађарског поуздани зналац језика. Тај ће закон стати на пут банкротирању, по њему ће и занатлије морати водити своје књиге. Како ће бити незгодно за оног, који незна писати. За то учимо се док смо млађи, да старији не кубуримо и несрамотимо се.

(† Миленко Грчић) познати песник српски умро је у манастиру Беоцину 30. о. м. а сарањен је 31. Он беше питомец Косићев и свршио је медицинске науке. Лака му земља била, и вечан спомен међу људма!

(Чудноват великодостојник црвени) У Енглеској изашла је једна књига и онај који ју препоручује на продају написао је да у њој има приповедака, о свецима о ђаволима и другим црквеним велико достојницима.

(Изгорела девојка) У Госпођинци се упали прошле недеље једна девојка код кола и наочиглед толикога света изгоре одело на њој и испече је тако да је после два три дана умрла.

(Поклони дон Карлосу). Кнегиња Виндшгрец поклонила је Дон Карлосу, који војује против садашњег краља шпанског, дакле бунтовнику, 300.000. форината.

Молимо свакога, који није послао плату до сада, да је или пошље или да нам бар овај број врати, — доста смо месец дана бадава слали, — иначе ко нам не врати, шиљаћемо му лист и даље и уписати га у дужнике. Ово исто важи и за г. акционаре, који нису уплатили 70 фор. Нека се после нико не срди, кад своје, ма и опорије устражимо. Ко врати лист, нека на њему напише мастилом своје име и презиме и место одакле је, јер се декоја повеза случајно одкине, па незнамо одакле нам се враћа.